

Clelia Ifrim s-a născut la București, unde trăiește și în prezent. Este membră a Uniunii Scriitorilor din România, a Asociației Internaționale a Scriitorilor și Artiștilor - IWA - din SUA, a Asociației Universale a Poetilor Japonezi - JUNPA - din Japonia, membră de onoare pe viață a Fundației pentru Cultură „Naji Naaman” din Liban.

Titlu de Noblete, cu rang de Domniță, acordat de Fundația „Sfântul Sava”.

A publicat peste treizeci de cărți - poezie, teatru, proză scurtă, roman, eseuri despre haiku și tanka, traduceri.

Nominalizare UNITER pentru cea mai bună piesă românească, 1994, pentru piesa „Centru de Excelență”. Nominalizare Uniunea Scriitorilor pentru cartea de teatru „Copiii Casei Regale” 2013. Premiul Național „Vasile Voiculescu” secția poezie, pentru cartea „Cloșca cu puii de piatră” 2015.

Medalia și diploma „Mihai Eminescu” acordate de Fundația Europeană și Academia Internațională „Mihai Eminescu” pentru merite în promovarea culturii românești și internaționale.

Marele Premiu pentru haiku în limba engleză „Itoen New Haiku” Japonia, 1994.

Grand Prix, Festivalul „Matsuo Bashô” Japonia, 2011.

Best Books pentru cartea „My Loved Japan”
The Japan Times, 2011.

Trei dintre cărțile sale de poezie au fost traduse în limba japoneză de Mariko Sumikura și publicate de editura JUNPA Books din Japonia.

Două dintre poemele sale au fost selectate de JAXA - Agenția Spațială Japoneză - și depozitate pe modulul spațial Kibo, de pe Stația Spațială Internațională.

Cea mai recentă apariție editorială, cartea de Poeme / Gedichte „Mieii lui Abel / Abels Lämmer”. Traducerea în limba germană de Christian W. Schenk.

Floare de cireș pe tortul poeziei

Cuvânt înainte

La convergența Orientului cu Occidentul, haiku răsare ca „o steluță purtând în spate întreg cerul” – constată poetul japonez Yone Noguchi, tatăl sculptorului Isamu Noguchi, discipol al lui Constantin Brâncuși.

Tocmai această constatare ne-o relevă, cu profundă și rafinată simplitate, dar și cu o remarcabilă putere de sugestie, eseurile scriitoarei Clelia Ifrim despre haiku, din cartea „Haijindo – Calea Poeților”.

Lucrarea ne convinge că recursul la haiku, o permanență în istoria culturii nipone, răspândindu-se tot mai mult în lume, inedit și dinamic, menține în universul său inefabila legătură între om și natură, dar și catharsisul ca dimensiune constantă. La fel ca muzica simfonică, haiku are neprielnica reputație de a necesita o pregătire specifică pentru a-i pătrunde înțelesurile. Eseurile scriitoarei ne conving că nu este așa.

De regulă, haiku nu se explică, se trăiește. Și totuși, poeta îl analizează cu multă dăruire și talent.

Dincolo de poezie, de haiku, de niponologie, această carte, sau mai precis această „cale a poeților” se constituie, în cele din urmă, într-o meditație asupra vieții, procesată de un suflet poetic. Este calea meditației și în același timp calea propriei înțelegeri a unor versuri scrise de alții.

Poeta ne cheamă să privim haikuul ca pe o floare de cireș pe tortul poeziei. Autoarea nu afirmă, ci doar sugerează, purtându-ne cu delicatețe prin labirinturile cuvântului, se instalează confortabil în atmosfera japoneză, în peisajul cu orezării și azalee, cu chimonouri și păpuși de lemn și ne conduce prin fermecătoarele edificii ale haikuului, sugerând nuanțe tainice, dar nu ambiguități lăsate la îndemâna cititorului. Înțelegem că arta citirii haikuului nu începe cu a gândi profund filosofic ci mai degrabă cu juxtapunerea dintre simplitatea cotidianului și subtilul imaginativ, facilitând accesul la o zonă semantică originală.

Citind-o atent, mi-am dat seama că într-o zi am putea să asistăm la înființarea unei Societăți Mondiale de Haiku, care ar extrage distilatul de poezie într-o lume tot mai interconectată, în care inteligența artificială traduce instantaneu, lăsându-ne nouă doar plăcerea savurării unui haiku reușit, de undeva dintr-un colț îndepărtat de lume.

Bine documentată, cu incursiuni în istoria genului și în regulile compoziției, chiar prin trimiteri la termeni japonezi dar și la instantanee din viața autoarei, lucrarea deschide o ușă spre infinitul orizont al visării poetice în stil nipon.

Temele generice ale vieții umane își găsesc reflectarea în eseurile culese în carte, după ce timp de cinci ani au fost publicate în diverse reviste.

Aranjate ca într-un sistem zecimal, capitolele lucrării mențin echilibrul între natură și suflet, de la „Forma lucrurilor” la „Haiku de dragoste”, jonglând cu magia unor „Numere transcendente”, până la „Potrivirea lucrurilor” într-o matrice niponă (*mono-aware*). Capitolele se îmbină între ele ca niște scoici pe care s-au scris jumătăți de poeme gata de împerecheat.

Amintindu-și propriile manuscrise arse, Clelia ajunge la cenușa albă a crenguțelor de azalee arse, purtătoare a memoriei proprii identități anterioare, simplificând culorile până la binomul alb-negru.

Primordialitatea vieții își lasă amprenta pe titluri de capitole ca „Haiku de dragoste” sau „Copilul în literatura haiku”, asimilând și viața vegetală din capitolele „Celălalt” sau „Roșu și alb”, în care interiorul invizibil al

florii își părăsește forma spre a se deschide lumii.

Învățăm că nu trebuie să căutăm înțelesurile pe care altcineva le-ar fi dat celor trei versuri din haiku, ci să ne lăsăm purtați de cuvinte în simplitatea propriei trăiri. Înțelegem că haiku nu caută să creeze confuzie prin complicații deliberate, cum se întâmplă uneori în poezia modernă.

Din lectura cărții, personal ajung la concluzia că ezoterismul nu are ce căuta în haiku și că sublimul artei nu trebuie căutat în fiecare vers. Însăși evitarea metaforei, ca recomandare în haiku, îmi confirmă ideea că plăcerea lecturii unui haiku constă tocmai în recunoașterea limbajului familiar, cotidian. Și totuși..., cuvântul simplu, angrenat în mașinăria unui haiku, se aureolează cu o tentă de mister, sugerând posibile răspunsuri la întrebări filosofice: „Ce rămâne? Poate doar susurul apei veșnic curgătoare”. Acesta este farmecul haikuului, relevat în „Haijindo – Calea poezilor”.

Radu Șerban
22 noiembrie 2021

visul pămîntenilor
este un vis de iubire.

PRIMA BIBLIOTECĂ DIN CER

În anul 2009, Anul Astronomiei, s-a încheiat proiectul Space Poem Chain, al Agenției Spațiale Japoneze – JAXA.

Space Poem Chain sau „renshi” este o formă nouă de poezie în lanț. Este scrisă de mai mulți poeți și a fost inițiată de poetul și criticul Makoto Ooka, unul din cei mai cunoscuți autori japonezi și cel care a supervizat poemele intrate în acest program. Poezia „renshi” are la bază vechea poezie „renga” sau „renku”, păstrând alternanța de 3 versuri, 5 versuri, și legăturile apropiate sau cele îndepărtate, cunoscute și sub numele de „legături de parfum”.

Astronauții Mamoru Mohri și Naoko Yamazaki au deschis acest lanț poetic, fiecare cu câte un poem. Poemele selectate sunt depozitate pe modulul spațial Kibo – Speranța – de pe ISS – Stația Spațială Internațională.

Astfel s-a creat Prima Bibliotecă din Cer.

Am avut bucuria și onoarea de a fi selectată în anul 2007 pentru volumul II, intitulat „Stele”, cu următorul poem de legătură:

„Am început această călătorie în dimineața când m-am născut.

O stea din adâncul cerului este îngerul meu păzitor,

vegându-mi cu propria-i lumină, trupul și sufletul și toate visele mele.

În fiecare dimineață îmi trimite la fereastră un porumbel, să mă învețe să descifrez semnele de aer, ale drumului de întoarcere în casa cerului.”

De asemenea am fost selectată și în anul 2009, pentru volumul III, pus sub ideea generală „Cine suntem, de unde venim, încotro mergem?” cu următorul poem:

„Drumul celor născuți din pământ este un vis de iubire.

Îl am de la părinții mei și-l voi lua cu mine în eterna noapte albastră, ca o parte a vieții mele.”

În comentariul său, poetul Kiwao Nomura, selector pentru volumul III, scrie: „Încă o dată, folosind cuvinte simple, ea ne vorbește numai de dragoste și plecare. O astfel de poezie este pentru mine cea mai bună legătură pentru conexiunea cu astronautul Wakata.”

Poemul meu este legătura 24 și a fost trimis de pe Pământ astronautului Koichi Wakata, care se afla pe Stația Spațială

Internațională. Preluând cuvântul „vis”, el a scris poemul de legătură 25, pe care l-a trimis spre Pământ. În filmul făcut la bordul modului spațial Kibo, astronautul Koichi Wakata scrie: „Citind legătura 24 scrisă de Clelia Ifrim am simțit că am fost înzestrați cu acest dar al vieții de la părinții noștri și de la pământul mamă. Când am privit prin fereastra modulului Kibo, frumusețea planetei albastre m-a impresionat foarte mult și am fost copleșit de gratitudine pentru acest dar primit.”

Poemul scris de astronautul Koichi Wakata este „primul poem scris de om în spațiul cosmic” și este acesta:

„Plutind în întunericul din fața mea,
planeta de apă strălucește albastru.

Ce puternică este dragostea mea pentru
această veche casă a noastră,
ce adâncă este recunoștința mea pentru
darul primit.

Mâine vom cuteza în cerul albastru să
deschidem lumi necunoscute,
pentru că acolo sunt visele noastre.”